

Nr 224.

Av herr **Sundvik**, om ändrad ordning för utbetalning av folkpension, som tillkommer å allmän sjukvårdsanstalt intagen pensionstagare.

Det av socialvårdskommittén i november 1945 avgivna förslaget till lag om folkpensionering innehåller vissa bestämmelser om rätten till folkpension vid vistelse på allmän sjukvårdsanstalt. Där föreslås att, om pensionstagare är intagen å sådan anstalt mer än två månader, pensionen för därefter förflytande vårdtid endast skall utgå med 200 kronor om året. Detta belopp skall tillkomma pensionstagaren. Socialvårdskommittén har därvid utgått från att, då den nya lagen trädde i kraft, den, som vore intagen på allmän sjukvårdsanstalt, icke skulle behöva själv erlægga någon vårdavgift vid vård å allmän sal eller avdelning. I den av 1946 års riksdag antagna folkpensioneringslagen återfinnas emellertid icke några bestämmelser om reducering av folkpension vid vistelse på allmän sjukvårdsanstalt. För pensionstagare, som är intagen på sjukvårdsanstalt, utgår alltså folkpension i vanlig ordning.

Pensionen utbetalas i allmänhet till pensionstagaren eller, om denne är omyndig, till förmyndaren. Jämlikt 18 § 2 mom. folkpensioneringslagen är emellertid fattigvårdssamhälle berättigat att för tid, under vilken pensionstagare är på fattigvårdssamhällets bekostnad intagen på anstalt, uppbära pensionstagaren tillkommande pension samt därav tillgodogöra sig vårdkostnaderna. Samma rätt har även kommun, såvitt angår pensionstagare, som jämlikt barnavårdslagen den 6 juni 1924 omhändertagits av barnavårdsnämnd.

Vid anstaltsvård kräva anstalterna i regel ansvarsförbindelse av enskild person eller kommunal myndighet för de avgifter som skola utgå för patient. Bestämmelse härom finnes i 80 § stadgan den 19 september 1928 (nr 328) ang. sinnessjukvården i riket i dess lydelse genom kungl. kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 511). Har kommunal myndighet utfärdat ansvarsförbindelse för pensionstagares vård å anstalt, är myndigheten berättigad att jämlikt ovannämnda bestämmelse i folkpensioneringslagen uppbära pensionen för vårdtiden samt därav tillgodogöra sig vårdkostnaderna. Myndigheten är dock skyldig att till pensionstagaren av pensionen månatligen utbetala belopp motsvarande 200 kronor om året eller, där pensionstagaren på grund av sitt tillstånd ej kan begagna sig av kontanta medel, använda motsvarande belopp för att öka hans trivsel eller eljest till hans personliga nytta.

I de fall då folkpensionen förslår att täcka utgående vårdavgifter, vilket numera ofta förekommer, upphöra anstalterna alltmera att kräva ansvarsförbindelse från kommunal myndighet. För omyndig pensionstagare kräves

i stället för bindelse från vederbörande förmyndare att med pensionstagarens medel erlägga vårdavgiften.

De pensionstagare, för vilkas vårdavgifter kommunal myndighet icke utfärdat ansvarsförbindelse, komma i vissa avseenden i sämre ställning än de pensionstagare, vilkas vårdavgifter kommunal myndighet förbundit sig att erlägga och vilkas pensioner därför uppbäras av sådan myndighet. Någon allmän bestämmelse i folkpensioneringslagen om rätt för pensionstagare, som är intagen på anstalt och som själv eller genom förmyndare erlägger vårdavgiften med folkpension, att behålla viss del av pensionen för personliga behov föreligger nämligen icke. Beträffande de pensionstagare, som äro intagna på statsunderstött vårdhem för lättskötta sinnessjuka, finnes dock bestämmelse härom (3 § 1 st. kungörelsen ang. statsbidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka, SFS 1947:248). Bortsett från sistnämnda kategori förekommer det därför att pensionstagare, som själva eller genom förmyndare erlägga vårdavgifterna, få behålla mindre del av pensionen för egen del än pensionstagare, vilkas vårdavgifter erläggas av kommunal myndighet. Så kan bli fallet då pensionen är mindre än vårdavgiften och då pensionen överstiger vårdavgiften med mindre än 200 kronor om året.

Vidare gäller beträffande omyndigförklarade pensionstagare, att förmyndare och överförmyndare i allmänhet tillsammans i arvode äga tillgodogöra sig 7 % av pensionens årsbelopp. Denna rätt ha de icke om pensionen utbetalas direkt till kommunal myndighet, eftersom arvode endast beräknas på inkomstbelopp, som verkligen ingått i förmyndarens förvaltning.

Såsom framgår av vad ovan anförts utbetalas pension för på allmän sjukvårdsanstalt intagen pensionstagare i regel till pensionstagarer, förmyndaren eller kommunal myndighet. Någon bestämmelse om utbetalning av folkpension för på sådan anstalt intagen pensionstagare direkt till anstalten föreligger icke i folkpensioneringslagen. Pensionsstyrelsen har dock i vissa fall möjlighet att förordna, att pension för på allmän sjukvårdsanstalt intagen pensionstagare skall utbetalas till anstalten, nämligen jämlikt 38 § 6 st. folkpensioneringslagen beträffande pensionstagare, som till följd av ålderdomssvaghet, sjuklighet eller annan därmed jämförlig orsak är ur stånd att själv omhändervärd pensionen och jämlikt 3 § kungl. kungörelsen den 20 juni 1947 ang. sättet och tiden för utbetalning av folkpensionerna på framställning av den, som äger uppbära pensionen.

Pensionstagare, vilkens pension jämlikt 38 § 6 st. folkpensioneringslagen utbetalas till anstalten, är icke berättigad att i likhet med den, vilkens pension jämlikt 18 § 2 mom. folkpensioneringslagen utbetalas till kommunal myndighet, uppbära 200 kronor om året av pensionen. Ej heller finns det någon bestämmelse härom för fall att pensionen jämlikt 3 § nämnda utbetalningskungörelse utbetalas till anstalten.

Utbetalas pension för omyndigförklarad pensionstagare direkt till anstalt, äger förmyndare och överförmyndare icke uttaga något arvode.

Av vad sålunda anförts framgår, att det belopp, som en på allmän sjuk-

vårdsanstalt intagen pensionstagare får behålla för egen del, kan bli olika stort, beroende på till vem pensionen utbetalas. I vissa fall förbehålles han alltid 200 kronor om året, i andra fall får han endast behålla eventuellt överskott, och slutligen kan beloppet dessutom minskas med arvoden till förmyndare och överförmyndare. Detta kan icke anses tillfredsställande, utan pensionstagaren bör alltid förbehållas ett belopp av 200 kronor om året för sitt personliga behov.

Vidare torde det icke finnas skäl att utbetala pensionen till förmyndaren i de fall då pensionstagaren är intagen på allmän sjukvårdsanstalt. Förmyndarens befattning med pensionen består då ofta endast däri, att han i sin tur av pensionen översänder ett belopp motsvarande vårdavgiften till anstalten samt tager hand om eventuellt överskott för pensionstagarens räkning. I sådant fall utgår förmyndararvode för hela pensionen. Om däremot pensionen utbetalades direkt till anstalten och anstalten ålades tillhandahålla förmyndaren allenast eventuellt överskott, beräknas sådant arvode blott på överskottet.

De nu angivna förhållandena äro icke tillfredsställande ur pensions-tagarnas synpunkt och medföra i de fall förmyndare förordnats, att förmyndarna åsamkas arbete med utfärdande av ansvarsförbindelser och erläggandet av vårdavgifter. Det förefaller som om det skulle vara möjligt att låta pensionsstyrelsens utbetalning av pensionerna i förevarande fall ske direkt till anstalterna, som givetvis skulle ha att redovisa överskotten till pensionstagarna eller deras förmyndare. Ansvarsförbindelser borde alltså i regel icke behöva förekomma i fråga om folkpensionstagare. Det borde i samband härmed tillses att vårdavgifterna bestämdes så, att pensionstagare med högsta folkpension äro säkra på att för egen del få behålla minst 200 kronor om året.

Under åberopande av vad nu anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning ville för riksdagen framlägga förslag till åtgärder för tillgodoseende av de av mig nu angivna önskemålen.

Stockholm i januari 1949.

And. Sandvik.